

آزمون شبیه ساز نیمسال اول درس : علوم و فنون ادبی	ساعت شروع :	تاریخ امتحان :	مدت امتحان :
نام و نام خانوادگی :	رشته : انسانی	پایه ی دوازدهم دوره ی متوسطه	تعداد صفحات : ۷ صفحه
آزمون شبیه ساز + پاسخنامه	جهت دریافت ۷ روز مشاوره و برنامه ریزی رایگان پادینو با شماره 02166906790 تماس بگیرید		
ردیف	سوالات		
	نمره		

علوم و فنون ادبی

۱ وزن کدام بیت ناهمسان است مشخص کنید؟

- الف) به راه این امید پیچ در پیچ مرا لطف تو می باید دگر هیچ
ب) از چنبر نفس رسته بودند آن ها بت ها همه را شکسته بودند آن ها

تقطیع مثال های به صورتی که بین کمانک تقطیع شده است با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟

۲ بهانه (— —)

۳ بازی دهر (— — —)

۴ باتوجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

- "افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه ز من شمع ز من گل ز من آموخت"
الف) لف "۲" و نشر "۱" را بیابید.
ب) نوع لف و نشر را مشخص کنید.

۵ شعر زیر سروده "فرخی یزدی" است، با بررسی ابیات به سؤالات خواسته شده پاسخ دهید.

- "آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی
تا مگر به دست آرم دامن وصالش را می دوم به پای سر در قفای آزادی
در محیط طوفان ز ماهرانه در جنگ است ناخدای استبداد با خدای آزادی
دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین می توان تو را گفتن، پیشوای آزادی"
الف) سراینده از شاعران شاخص کدام دوره می باشد؟ و از کدام شاعران گذشته تأثیر پذیرفته است؟ (ذکر یک شاعر کافی است)
ب) ویژگی بارز فکری شاعر را در این سروده بنویسید.

۶ وزن مصراع "جانا نظری که ناتوانم"، "مُسْتَفْلُ فاعلاتُ مُستف" است. اگر هجاهای این مصراع را به گونه ای دیگر برش بزنیم، وزن آن چه خواهد بود؟

پس از تقطیع هجایی ابیات زیر اختیارات شاعری به کاررفته را در آن مشخص کنید و وزن بیت را مشخص کنید.

۷ غمش در نهان خانه دل نشیند به نازی که لیلی به محمل نشیند

۸ سوی چاره گشتم ز بیچارگی ندادم بدو دل به یکبارگی

۹ کدام بیت را نمی‌توان به شکل "همسان" تقطیع هجایی کرد؟
(۱) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم
(۲) باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟ باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟
(۳) تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت

۱۰ باتوجه به بیت "من و تو غافلیم و ماه و خورشید / بر این گردون گردان نیست غافل"، به سؤالات پاسخ دهید.

الف اختیار زبانی "امکان حذف همزه" در چندمین رکن مصرع دوم وجود دارد؟

۱۱ آرایه‌های تضاد و متناقض‌نما را در ابیات زیر تشخیص دهید.

الف خراب کرد غم عشق خانه تن من دل خراب من از این خرابه شد معمور

ب گر رود از پی خوبان دل من معذور است درد دارد چه کند کز پی درمان نرود

پاسخ‌های درست را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

۱۲ گفתי به غمم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم (اسلوب معادله - لف و نشر - تضاد)

۱۳ چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش / هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست (تضمین - متناقض نما - حسن تعلیل)

۱۴ متن زیر از کتاب "منشآت" اثر "قائم مقام فراهانی" است؛ نوع نثر عبارات کوتاه آن، گاه (عامیانه - مسجع) است.
"مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مرادوت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مرادوات را در بسته."

۱۵ ثابت کنید در بیت زیر، آرایه "متناقض نما" به کار رفته است؟
"چيست اين سقف بلند ساده بسیار نقش / هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست"

۱۶ در بیت‌های زیر، انواع وزن "همسان تک‌لختی، همسان دولختی، ناهمسان" را مشخص کنید. (یک وزن، اضافی است.)

الف بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست

ب ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی

۱۷ لف "۲" و نشر "۱" را در بیت زیر توضیح دهید. نوع لف و نشر را ذکر کنید.
"افروختن و سوختن و جامه دیدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت"

۱۸ باتوجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.
"از ملک ادب حکم‌گزاران همه رفتند / شو بار سفر بند که یاران همه رفتند
آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند
داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو / کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند
افسوس که افسانه‌سرایان همه خفتند / اندوه که اندوه‌گساران همه رفتند" (ملک‌الشعراى بهار)

الف دو مورد از ویژگی‌های زبانی این سروده را بنویسید.

ب شعر بالا از "ملک‌الشعراى بهار" است، سطح فکری آن را بررسی کنید.

۱۹ در کدامیک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - حذف همزه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) به کار رفته است؟

الف سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / و روی بگردانی، در دامن آویزد
ب پس سوی کاری فرستاد آن دگر / تا از این دیگر شود او باخبر

۲۰ واژه "دلآرام" را یکبار بدون حذف همزه و یکبار با حذف همزه، تقطیع هجایی کنید.

۲۱ تعامل و هم‌نشینی کدام واژه‌ها در بیت "باغ باران خورده می‌نوشتید نور / لرزشی در سبزه‌های تر دوید"، سبب "زیبایی‌آفرینی" شده و این کاربرد شاعرانه، کدام آرایه ادبی را خلق کرده است؟

۲۲ عدم حذف همزه و امکان حذف همزه را با تقطیع هجایی کردن بیت زیر نشان دهید.
"من از آن حُسن روزافزون که یوسف داشت دانستم که عشق از پرده عصمت برون آرد زلیخا را"

۲۳ مصوت بلند "و" در کل مات تک‌هجایی به چه صورتی می‌تواند کوتاه تلفظ شود؟

۲۴ پس از تقطیع هجایی ابیات زیر، اختیارات شاعری زبانی، به کاررفته در هر کدام را مشخص کنید.

الف سوی چاره گشتم ز بیچارگی ندادم بدو سر به یک‌بارگی

ب خلد گر به پا خاری آسان برآید چه سازم به خاری که بر دل نشیند

۲۵ در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند "ی"، همواره کوتاه است؟
"به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!"

۲۶ یک مورد از عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی را بنویسید.

۲۷ بیت زیر را تقطیع کنید و اختیارات آن را مشخص کنید.
"سوی چاره گشتم ز بیچارگی ندادم بدو سر به یکبارگی"

۲۸ نشانه‌های هجایی کدام بیت را می‌توان به دو صورت "همسان و ناهمسان" بُرش آوایی زد؟ نظم کدام برش بر دیگری برتری دارد؟
الف) چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه، دور از تو مرا چهره زردی است
ب) ترک گدایی مکن که گنج بیابی از نظر رهروی که در گذر آید

۲۹ تفاوت "آزادی" در عصر بیداری با اعصار گذشته در چیست؟

۳۰ آرایه ادبی "تضاد" بین کدام واژه‌های بیت زیر، برقرار است؟
"خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحرز است"

۳۱ مصوت بلند "و" در چه صورتی می‌تواند کوتاه تلفظ شود؟

۳۲ در بیت زیر دو اختیار زبانی را پیدا کنید.
"نه سبو پیدا در این حالت نه آب خوش ببین والله اعلم بالصواب"

کدام مصراع با مصراع "دستم نداد قوت رفتن به پیش یار" هم وزن است؟

الف) گفت و گوهاست درین راه که جان بگدازد

ب) خواهم که پیش میرمت ای بی وفا طبیب

باتوجه به بیت: "برداشته دل ز کار او بخت

درماند پدر به کار او سخت" پایه های آوایی، وزن شعر و نشانه های هجایی را

در جدول زیر قرار دهید.

	پایه های آوایی
	وزن شعر
	نشانه های هجایی

هر یک از مفاهیم "وطن، توجه به مردم، بیگانه ستیزی"، مربوط به کدام یک از عبارتهای زیر است؟

الف) یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند

ب) چون نگریم ز درد و چون ننالم دزد را چو محرم به خانه کردم؟

پ) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت

اختیارات زبانی به کاررفته در بیت زیر را با تقطیع هجایی مشخص کنید.
 "ای فروغ ماه حُسن از روی رخشان شما آب روی خوبی از چاه زنخدان شما"

در کدام واژه بیت زیر، مصوت بلند /ای/، همواره کوتاه است؟
 من نمی‌گویم زبان کن یا به فکر سود باش ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی، زود باش

با خوانش درست بیت‌ها و درک پایه‌های آوایی هر بیت مشخص کنید که وزن کدام بیت همسان و کدام بیت ناهمسان است؟
 الف دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند از گوشه بامی که پریدیم پریدیم

شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست

آزمون شبیه ساز نیمسال اول درس : علوم و فنون ادبی		ساعت شروع :	تاریخ امتحان :	مدت امتحان :
نام و نام خانوادگی :		رشته : انسانی	پایه ی دوازدهم دوره ی متوسطه	تعداد صفحات : ۶ صفحه
آزمون شبیه ساز + پاسخنامه		جهت دریافت ۷ روز مشاوره و برنامه ریزی رایگان پادینو با شماره 02166906790 تماس بگیرید		
ردیف	پاسخنامه			
نمره				

علوم و فنون ادبی

۱ ب (مستفعل فاعلات مفعولن / مفعول مفاعیلن)

پاسخ سؤالات ۲ تا ۳

۲ تغییر کمیت مصوت بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۳ تغییر کمیت مصوت کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

۴ الف (الف) لف (۲) - سوختن / نشر (۱) - پروانه
(ب) مشوش (نامرتب)

۵ الف (الف) دوره بیداری - مسعود سعد یا سعدی
(ب) ویژگی آزادی خواهی و وطن دوستی

۶ مفعول مفاعیلن فاعولن.

پاسخ سؤالات ۷ تا ۸

غ	مَش	دَر	نَ	ها	خا	ن	ی	دل	ن	شی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	ی - *	-	U	-	-
ب	نا	زی	ک	لی	لی	پ	مک	ملی	ن	شی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
فاعولن				فاعولن				فاعولن			

* هجای ۸ مصراع اول تغییر کمیت مصوت / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

سو	ی	چا	ر	گش	ثم	ز	بی	چا	ر	گی
U	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-
ن	دا	دم	بـ	دو	دل	پ	یک	با	ر	گی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن				فعولن			فعولن		فَعْل	

(۱) هجای اول مصراع اول / تغییر کمیت مصوت / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
(۲) هجای دوم مصراع اول / تغییر کمیت مصوت / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۹ باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟ باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟

۱۰ الف رکن اول

۱۱ الف از خرابه معمور (آباد) شدن دل خراب متناقض نما است.

ب واژه‌های "درد و درمان" تضاد دارند.

پاسخ سؤالات ۱۲ تا ۱۳

۱۲ تضاد

۱۳ متناقض نما

۱۴ مسجع

۱۵ کلمات "ساده" و "بسیارنقش" به هم اضافه شده است. همراهی این دو واژه باهم و مفهوم آن‌ها، متناقض نما است. شاعر، به شکل ادبی و هنرمندانه، دو واژه را که عقلاً ارتباط بین آن‌ها غیرممکن است، به هم مربوط نموده است. (بیان مفاهیم مشابه که مقصود را برساند مورد قبول است)

۱۶ الف ناهمسان

ب همسان دولختی

افروختن	سوختن	جامه دیدن	/	پروانه	ز	من	شمع	ز	من	گل	ز	من	آموخت
لف (۱)	لف (۲)	لف (۳)	/	نشر (۲)			نشر (۱)			نشر (۳)			

نوع: لفونشر مشوش (نامرتب)

به کار بردن فعل شو به معنی برو - ساختمان بیشتر کلمات ساده است، اما بعضی از کلمات ساختمان مشتق - مرکب دارند؛ مانند حکم‌گزاران، لاله‌عذاران و... - جمع اسم با "ان" فارسی - به کار بردن فعل مضارع ساده به جای مضارع التزامی مانند: بند، گوید، نشینی - به کار بردن شبکه معنایی تناسب: گرد، صحرا، سوار، داغ، لاله، لاله‌عذاران یا باغ، لاله سرو

عشق به وطن و بیان ظلم و بی‌عدالتی استبدادگران - دعوت به قیام و آزادی‌خواهی و حسرت از دست دادن آزادی‌خواهان - سخن از درد مردم و کشته شدن آزادی‌خواهان - شعر تحت تأثیر حوادث سیاسی دوران مشروطه و حاکمیت فضای سیاسی است.

"ب" (در هجای دوم مصراع اول در کلمه "سو" کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای سوم مصراع اول کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم حذف همزه به کار رفته است)

بدون حذف همزه = دل / آ / رام
با حذف همزه = د / لا / رام

"باغ و سبزه" / "تر و باران" - مراعات نظیر

مَ نَز آن حُس	نَ رَو زَف زون	کَ یو سف دا	شَت دا نس تم
کَ عَش قَز پَر	دِ ی عَص مَت	بُ رَو نا رد	ز لی خَا را
- - -U	- - -U	- - -U	- - -U
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

امکان حذف همزه: مَن از - مَ نَز / روزافزون - رَو زَفزون / عشق از - عَشَق قَز / برون آرد - بُ رَو نا رد (چهار مورد)
عدم حذف همزه: از آن حُسَن (یک مورد)

فقط در واژه "سو" در حالتی که "سو" مضاف واقع شود.

سو ی چا	ر گش تم	ز بی چا	ر گی
سُ -	- - -	- - -	- - -
ن دا دم	ب دو سر	ب یک با	ر گی
- - -	- - -	- - -	- - -
فعولن	فعولن	فعولن	فعل

(۱) کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند در هجای اوّل مصراع اوّل

(۲) بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه در هجای دوم مصراع اوّل

خ لد گر	ب پا خا	ری آ سان	ب را ید
- - -	- - -	- - -	- - -
چ سا زم	ب خا ری	ک بر دل	ن شی ند
- - -	- - -	- - -	- - -
فعولن	فعولن	فعولن	فعل

(۱) کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند در هجای اوّل رکن سوم (هجای هفتم) مصراع اوّل

(۲) حذف همزه در رکن آخر مصراع اوّل

تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری یا توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاعران یا هر پاسخ درست دیگر.

سو	ی	چا	ر	گش	تم	ز	بی	چا	ر	گی
سُ -	-	-	U	-	-		-	-	U	-
ن	دا	دم	پ	دو	دل	پ	یک	با	ر	گی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

مصراع (۱) هجای (۱) اختیار زبانی - تغییر کمیت مصوت - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

مصراع (۱) هجای (۲) اختیار زبانی - تغییر کمیت مصوت - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

در این دوره مفهوم آزادی مترادف با مفهوم دموکراسی غربی است و مبّین این معنا است که مردم علاوه بر اینکه حقوق و آزادی‌های فردی دارند، در جامعه و سرنوشت سیاسی و اقتصادی خود نیز دارای حق و اختیار هستند اما در گذشته بیشتر در مفهوم ترک تعلّقات و وابسته‌ی دنیای مادی نبودن و... به کار می‌رفته است.

آباد و ویران.

در کلمه "سو" به شرطی که مضاف واقع شود.

نَ سَ بو پی	دا دَ رینِ حا	لت نَ آب
نَ سَ -	دا دَ -	لت نَ -
خُش پَ بین وُل	لا هُ اع لم	بِص صَ واب
خُش پَ -	لا هُ -	بِص صَ -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعِلن

(۱) بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه در هجای آغازین مصراع اوّل

(۲) حذف همزه در رکن دوم مصراع اوّل

مصراع "ب"

دَس تم ن	داد قُ وُ	تَ رَ ف تن پ	پی ش یار
دَس تم ن	داد قُ وُ	تَ رَ ف تن پ	پی ش یار
خا هم ک	پیش می ر	مَ تی بی و	فا ط بیب
خا هم ک	پیش می ر	مَ تی بی و	فا ط بیب

پایه‌های آوایی	۰/۷۵	بُر دا شِد	بَ دِل زِ کا	رِ او بَخت
دَر مان دِ	پِ دَر پِ کا	رِ او سَخت		
وزن شعر	۰/۷۵	مَفْعولُ	مَفَاعِلُن	فَعولُن
نشانه‌های هجایی	۰/۷۵	- - U	U - U -	U - -

توجّه: "مستفعلُ فاعلاتُ فع لُن" نیز معادل این وزن است.

الف وطن

ای فُ رو غ	ما ه حس نز	رو ی رخ شا	ن ش ما
-U- /	- -U-	-U-	-U-
آ پ رو ی	خو بی یز چاه	ه ز نخ دا	ن ش ما
-U- /	- -U-	-U-	-U-
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

تغییر کمیت مصوت‌ها: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع اول (فروغ = -U- -)
حذف همزه در هجای هشتم (رکن دوم) مصراع اول (حُسن از - حُسن نز)
تغییر کمیت مصوت‌ها: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در رکن پایانی هر دو مصراع
تغییر کمیت مصوت‌ها: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع دوم (رو ی = - -)
تغییر کمیت مصوت‌ها: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجای ششم مصراع دوم (خوبی = -U-)
حذف همزه: در رکن دوم مصراع دوم: خوبی از - خوبی یز

وزن همسان است. (می‌توان به‌صورت ناهمسان "مفعول مفاعیل و مفاعیلُ فعولن" نیز دسته‌بندی کرد)

دل نیست ک	بو تر ک چُ	بر خا ست ن	شی ند
از گوئش ی	با می ک پ	ری د یم پ	ری دیم
- -UU	- -UU	- -UU	- -
مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستف

ش فای این	د لِ بی ما	ر جز لَ قا	ی ت نیست
ط بی پ جا	ن خ را بم	ک سی و را	ی ت نیست
-U-U	-UU-	-U-U	-UU
مفاعِلن	فَعْلَاتن	مفاعِلن	فَعْلن